

100. ÂDİYÂT SÛRESİ

Medine'de nazil olan ve 11 âyetten meydana gelen bu sûre, ismini birinci âyetindeki *Mel-âdiyât* (nefes nefese koşan atlar) kelimesinden alır. Hakkı yaymada kullanılan atları ve onları kullananları sena ettikten sonra, dikkati insanın tabiatında, özellikle inkârcılarda bulunan nankörlük ve bencillik gibi birtakım olumsuz sıfat ve tavırlara çekerek, Cenab-ı Allah'ın insanların her yaptığından haberdar olduğu ikazında bulunur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا ۝١ فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا ۝٢ فَالْمُغِيرَاتِ صُبْحًا ۝٣ فَأَثَرْنَ بِهِ نَقْعًا ۝٤ فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا ۝٥ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ۝٦ وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ۝٧ وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ۝٨ أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعِثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ۝٩ وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ۝١٠ إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ ۝١١

Rahmân, Rahîm Allah'ın Adı'yla.

1. Yemin olsun gazilerin atlarına nefes nefese koşan,
2. Öyle ki, koşarken (tırnaklarıyla) ateş saçan, kıvılcımlar çıkaran,
3. O hızla, sabah erkenden baskın basan,
4. O esnada tozu dumana katan,
5. Derken düşman kuvvetinin ortasına dalan:¹
6. Gerçekten insan, Rabb'isine karşı çok nankördür;²
7. Buna hiç kuşkusuz bizzat kendisi de şahittir; (Allah da şahittir).³
8. Ondaki mal hırsı pek şiddetlidir.
9. Yoksa, (Rabb'isine karşı nankörlük ne demekmiş, bunu) anlamayacağını mı sanıyor, kabirde bulunanlar diriltilip dışarı atıldığı zaman;
10. Ve sinelerde (iman-inkâr, niyet, şükür-nankörlük adına) ne varsa hepsinin ortaya döküldüğü zaman?⁴

11. Kuşkusuz Rabb'ileri o gün onlardan (dünyadaki her halleri ve amelleri itibariyle) elbette haberdardır.

SAVAŞ ATLARI VE GAZİLER

1. Âyetler, savaş atlarını ve dolayısıyla onları kullanan gazileri övmektedir. Hicretin birinci asrında yaşamış olan ilk müfessirlerden İkrime, ikinci âyeti savaş silahları olarak tefsir etmiştir. Bundan ve âyetteki ateş saçma, kıvılcım çıkarma mânâsından hareketle Elmalılı Hamdi Yazır gibi müfessirler, âyetlerde tanklar ve diğer zırhlı araçlar gibi modern ateşli silahlara da işaret olduğu düşüncesindedirler. Âyetlerle ilgili bu yorumlar öne çıkmış olmakla birlikte, âyetlerde üzerlerinde Hacc'a gelinen ve Arafat'tan Müzdelife'ye, Müzdelife'den Mina'ya koşan develerin ve üzerlerindeki hacıların kastedildiğine dair görüşler de vardır.

NİMETLER KARŞISINDA NANKÖRLÜK

2. İlk beş âyette yemine konu olan hususlar müsbet mânâda ise de, onun cevabı olarak gelen bu âyet, menfi bir gerçeği nazara vermektedir. İlk beş âyet Müslüman gazileri överken, bu âyette sözü edilen nankörlük, Allah'ın insana en büyük nimeti olan İslâm ve hidayet nimetine karşı nankörlüktür ve dolayısıyla ilk beş âyet, bu nankörlükle İslâm'a ve Müslümanlara saldıran, onlarla yaptıkları anlaşmalara ihanet eden zalimlere karşı at süren Müslüman gazileri övmektedir.

İNSANIN KENDİSİNE ŞAHİTLİĞİ

3. Allah'ın insanlığa İslâm olarak tecelli eden en büyük nimetini kabul etmekten başka yol bulamayan insan vicdanı, sahibinin bu nimete karşı haksız sebep ve maksatlarla cephe aldığına bizzat şahadet edecektir. Bunun yanı sıra, hayatı, tavır ve davranışları da insanın nankörlüğüne şahadet eder. Ayrıca, insanın uzuvları da Âhîret Günü aleyhinde şahitlik yapacaktır.

ZÂHİR, BÂTININ YANSIMASIDIR

4. Kalbde iman varsa, niyet ve nazar yerindeyse, bu, uzuvlara da yansır; uzuvlar da ona göre hareket eder. Kalbde küfür ve kötü niyet varsa, nazar bozuksa, bu da yine uzuvlara yansır. O bakımdan, işlenen amellerin de kalbe, bâtına tesiri olmakla birlikte, öncelikle bâtının, kalbin hali önemlidir. Zâhir, bâtının yansımasıdır.

